

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: BBLBAC	Høst semester, 2023
Forfatter: Rebekka Pettersen Kandidatnr: 1660	..... (Signatur forfatter)
Veileder: Kjersti Lønning Velde	
Tittel på oppgaven: Tilrettelegging for en trygg tilvenning for de yngste barna. Engelsk tittel: Facilitating a safe adaptation for the youngest children.	
Emneord: Tilvenning	Sidetall: 30 + vedlegg/annet: 2 Stavanger, 05.01.2024 Dato/år

Sammendrag

Denne bacheloroppgaven tar for seg temaet tilvenning, der fokuset ligger på de yngste barna og hvilken rolle den pedagogiske lederen har i overgangen fra hjem til barnehage. Tittelen på oppgaven er «Trygg tilvenning». I oppgaven undersøkes tilvenningsperioden for de yngste barna og den pedagogiske lederens rolle. Problemstillingen i oppgaven er «*Hvordan arbeider pedagogiske ledere med å tilrettelegge for en trygg tilvenning for de yngste barna i barnehagen?*».

Formålet med prosjektet er å få frem hvordan pedagogiske ledere arbeider med tilrettelegging for en trygg tilvenning for de yngste barna som skal starte i barnehagen. I denne oppgaven har jeg valgt å beskrive det som «tilvenningsperioden» og temaet foreldresamarbeid blir også tatt med som en naturlig del i overgangen fra hjem til barnehage.

All datamaterialet i oppgaven er hentet gjennom kvalitative forskningsintervjuer, hvor jeg har reist rundt i ulike barnehager og intervjuet pedagogiske ledere som arbeider på småbarnsavdelinger. Gjennom intervjuene fant jeg ut dem som pedagogisk leder tenker i forbindelse med overgangen fra hjem til barnehage, og hvordan dem kan arbeide med tilrettelegging for en trygg tilvenning. Ut fra dette ble det stilt ulike spørsmål som omhandler temaet og som lettere kan hjelpe for svare på problemstillingen. Funnene ble etterhvert i oppgaven analysert og drøftet i lys av relevant teori og ulike begreper.

Etter forskningsarbeidet kom jeg frem til at man som pedagogisk leder kan legge til rette for en trygg tilvenning for de yngste barna ved å ha et tett foreldresamarbeid. Videre kom det frem i funnene at det å invitere barnet og foreldre i forkant av oppstart eller eventuelt reise på hjembesøk, kan være med å trygge barnet ved oppstart. Videre kom det også frem at primærkontakt til barnet kan være viktig for å skape trygghet, slik at barnet tørr å utforske omgivelsene, samt trekke seg tilbake til den trygge voksne når barnet har behov. Til slutt ble det trukket frem i funnene at overgangsobjekt er både nyttig og viktig for at barnet skal kunne holde sammen ytre og indre verden av sine omsorgspersoner. Overgangsobjektet vil slik funnene viser, være viktig i forbindelse med tilrettelegging for trygghet i tilvenningsperioden.

Forord

Tre og et halvt år er nå over, og jeg er endelig ved veis ende av utdanningen. Disse årene har både vært givende og krevende, med mange oppturer og nedturer som for meg har båret preg av å være en «covid- student» i store deler av studietiden. Fordypningsfaget i småbarnspedagogikk ble etterhvert grunnlaget for interessen av temaet på oppgaven. Tusen takk til de tre informantene som stilte til intervju, samt styrere i hver av barnehagene som viste interesse og la effektivt til rette slik at jeg fikk gjennomføre intervjuene så tidlig som mulig. Det setter jeg veldig pris på. Videre vil jeg takke en tidligere medstudent som gjennom hele perioden med bachelorskriving har heiet meg frem, kommet med motiverende ord og ikke minst tilbudt seg flere ganger å lese gjennom oppgaven. Tusen takk Miriam!

Tusen takk til min veileder Kjersti Lønning Velde for all god veiledning, hjelp og motivasjon til oppgaven. Jeg har fått god hjelp av veiledningstimene og setter stor pris på alle innspillene du har kom med.

Vil også takke Caroline Seldal Isaksen. Tusen takk for at du har motivert og dyttet meg frem de dagene jeg selv ikke hadde tro på at dette skulle gå. Takk for at du i denne perioden har vært tilgjengelig på telefon til alle døgnets tider og takk for at du aldri mistet troen på at jeg kom til å få det til.

En stor takk til storfamilien som alltid har vist interesse og tatt seg tid til å spørre hvordan det går. Takk til besteforeldre, foreldre, Viktoria, Synnøve og en spesiell takk til Malin for gode, oppmuntrende ord frem til siste slutt. Så en takk til Leo som har holdt meg med selskap på lange dager og netter med mye skriving, og ikke minst en takk til Håkon.

En avsluttende takk til «rådagjengen» som har gjort en ellers lang periode med mye skriving litt mer morsom, og til slutt vil jeg takke Solvår & Lars for flere invitasjoner til «kaffi og vas», slik at jeg til tider fikk koblet ut mellom all skrivingen.

Sandnes, januar 2024

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Forord	3
1. Innledning	5
1.1 Begrunnelse for valg av tema	5
1.2 Presentasjon av problemstilling.....	5
1.3 Begrepsavklaring.....	5
Tilvenning	6
De yngste barna.....	6
1.4 Oppgavens oppbygging.....	6
2. Teori	7
2.1 Tilvenning.....	7
2.2 Tilknytning	8
2.3 Overgangsobjekt	10
2.4 Foreldresamarbeid.....	10
3. Metode	11
3.1 Valg av metode	11
3.2 Informanter	12
3.3 Datainnsamling.....	12
3.4 Feilkilder.....	13
3.5 Forskningsetikk.....	13
4. Resultater	14
4.1 Tilvenningsperioden.....	14
Drøfting:.....	15
4.2 Trygge voksne	16
Drøfting	17
4.3 Overgangsobjekt.....	17
Drøfting	18
4.4 Foreldresamarbeid.....	19
Drøfting	20
5. Oppsummerende drøfting	20
6. Avslutning	22
7. Litteraturliste	24
8. Vedlegg	26
Informasjons- og samtykkeskjema	26
Intervjuguide.....	29

1. Innledning

1.1 Begrunnelse for valg av tema

Temaet jeg har valgt i min bacheloroppgave er tilvenning for de yngste barna i barnehagen. Gjennom forskningen har jeg fokus på hvordan pedagogiske ledere tilrettelegger for en trygg tilvenning, pedagogens tanker om overgangsobjekt, omsorg og tilknytning, samt hvordan de arbeider med foreldresamarbeid.

Slik det også nevnes i NOU (2020: 14) skal barneloven være med på å sørge for det beste for barnet og legger til at «barn og unge blir møtte med kjærleik og respekt og får ein trygg oppvekst (Regjeringen, 2020). I tråd med dette, har Sølvik (2017) skrevet i sin artikkel at barnehagen har plikt til å samarbeide med foreldrene.

Ut fra det valgte temaet tilvenning, har jeg i denne oppgaven valgt å fokusere på de yngste barna. Gjennom tabell på SSB kan man se at det i 2018 gikk 42 150 barn i alderen 0-1 år i barnehage, mens det i 2022 lå på 46 506 barn (Johnsen, 2023). Med en slik stigning over bare fem år, ser jeg viktigheten av mer forskning på de aller yngste og hvor stor påvirkning de første årene for et lite barn har å si.

1.2 Presentasjon av problemstilling

I denne oppgaven ønsker jeg å finne mer ut om hvordan de pedagogiske lederne legger til rette for og arbeider med tilvenning for de yngste barna som skal starte i barnehagen. Problemstillingen jeg kom frem til er; *“Hvordan arbeider pedagogiske ledere med å tilrettelegge for en trygg tilvenning for de yngste barna i barnehagen?”*.

1.3 Begrepsavklaring

Begrepene tilvenning og de yngste barna er to sentrale begreper i denne oppgaven, og jeg vil her avklare hva som menes med disse begrepene gjennom oppgaven.

Tilvenning

I denne oppgaven har jeg valgt å ta i bruk begrepet tilvenning, som sikter til barns oppstart i barnehagen. Abrahamsen (2015, s. 73) sier blant annet at de yngste barna har større behov for nærhet i tilvenningsperioden. Ved tilvenning legger jeg i min oppgave begrepet som måten barnet knytter relasjoner og samhandler med omsorgspersoner. Ved tilvenning har jeg i enkelte deler av oppgaven referert til «tilvenningsperioden» som går under den perioden barnet starter i barnehagen sammen med foreldre, og til foreldrene er tilbake i jobb og barnet har funnet seg til rette i barnehagen. For noen barn kan denne perioden vare i flere uker, mens for andre barn kan den første uken sammen med foreldrene være nok.

De yngste barna

I oppgaven har jeg valgt å bruke begrepet «de yngste barna» om det som Løkken (2013, s. 31) trekker frem som todlere. Jeg har i oppgaven ønsket å avgrense det til ett åringerne i det jeg skriver, da det er flere og flere barn som starter i barnehagen rundt ett års alderen.

1.4 Oppgavens oppbygging

Denne oppgaven er delt inn i seks ulike kapitler, i tillegg til forord, sammendrag, vedlegg og litteraturliste. Det første kapitlet har en innledning som inneholder en begrunnelse for det valgte temaet, en presentasjon av problemstillingen, begrepsavklaring og en kort gjennomgang av oppgavens oppbygging. Det andre kapitlet tar for seg teori og tidligere forskning. Tredje kapittel tar for seg en metodedel, hvor jeg skriver noe om hvilken metode jeg har valgt og hvordan jeg har gått frem. I tillegg til dette har jeg i metodedelen valgt å nevne kort hvordan analysedelen er skrevet, før jeg i kapittel fire analyserer og drøfter hva funn jeg kom fram til gjennom intervjuene. Kapittel fem består av en oppsummerende drøfting av resultatet, i lys av teorien fra teorikapitlet. I denne delen vil jeg igjen trekke inn problemstillingen for å prøve å komme med en besvarelse. Det siste kapitlet er en avslutning av oppgaven og oppsummerer oppgaven i sin helhet.

2. Teori

Dette kapittelet består av relevant teori og faglige perspektiver på aktuelle områder knyttet til min forskningsoppgave.

2.1 Tilvenning

Det å starte i barnehagen kan for de aller fleste barn være tøft. Ifølge Drugli (2017, s. 126) er små barn omtrent «genetisk programmert til å reagere negativt på separasjonen fra foreldre». Barn har de første leveårene ikke utviklet noen form for objektkonstans, som vil si at de ikke har en forståelse av at omsorgspersonene kommer tilbake (Drugli, 2017, s. 126).

Når foreldre forlater barna i barnehagen, kan barn ifølge Röhle (2019, s. 73) virke både «innadvendte og lavstemte». Videre forklarer hun at barn i denne perioden trenger å finne en trygghet og trenger å hente seg inn følelsesmessig etter avskjed fra omsorgspersonene sine (Röhle, 2019, s. 73). De yngste barna som begynner i barnehage har ikke forutsetninger slik eldre barn har. De yngste barna har ikke språk og det er derfor ikke mulig å forberede dem på overgangen fra hjem til barnehage. Dette gjør at de blir nødt til å erfare situasjonen av å starte i barnehage (Drugli, 2017, s. 126). Når barn blir adskilt fra omsorgspersonene sine, trenger de å kjenne trygghet i samspill med de ansatte i barnehagen (Drugli, 2017, s. 126). Videre legger Drugli (2017, s. 127) til at trygghet, stabilitet og rutiner er forutsetninger for at barn i overgangen skal kunne ha det bra.

Tilvenningsperioden i norsk barnehager praktiseres og gjennomføres på ulike vis. I en undersøkelse legger Drugli (2017, s. 133) frem at rundt 50% av barnehagene som deltok valgte å praktisere en tilvenningsperiode på tre dager, der foreldre er med. I Norge gir de fleste arbeidsplasser «tre dager permisjon med lønn for tilvenning av barn i barnehagen» (Glaser, 2013, s. 79). Noen barnehager praktiserer tilvenningsperioden annerledes og velger å ha en uke tilvenning (Drugli, 2017, s. 135). Gjennom «Jåttå-modellen», får barna og foreldre være sammen i barnehagen i en uke og om det er behov, kan de utvide perioden (Drugli, 2017, s. 136). Også i «Jåttå-modellen» legger Drugli (2017, s. 136) til at tilvenningsperioden blir gjennomført med «faste daglige rutiner» for å lettere kunne skape forutsigbarhet for alle parter.

I flere barnehager har de valgt å legge til rette for at foreldre og barn kan komme på besøk i forkant av barnehagestart. Dette kommer Ifølge Drugli (2017, s. 136) av det danske prosjektet som ble kalt for «barnet i centrum». Gjennom prosjektet utprøvde de en modell som ble kalt for «lekestue», som gikk ut på at barn og foreldre sammen skulle komme innom barnehagen en time hver uke, i noen måneder før oppstart (Drugli, 2017, s. 136). Det ble på mange måter sett på som lettere for barnet å starte i barnehagen for fullt når høsten kommer, og barnet allerede har gjort seg til dels fortrolig (Drugli, 2017. s 137).

2.2 Tilknytning

Begrepet tilknytning er et vidt begrep som kan ses på flere ulike måter. Tilknytning som et helhetsbegrep er ifølge Askland og Sataøen (2019, s. 58) definert som «barnets følelsesmessige bindinger til de personene som gir omsorg». Begrepet blir ifølge Drugli (2017, s. 43) beskrevet som et «sterkt følelsesmessig bånd», og legger til at små barn har behov for «fysisk og emosjonell omsorg» for å danne en tilknytningsrelasjon til omsorgspersoner (Drugli, 2017, s. 43).

Den første som tok i bruk begrepet filknytning for å forstå betydning av det psykososiale forholdet mellom barnet og omsorgsgiver var John bowlby (Askland og Sataøen, 2019, s. 61). Ifølge Bowlby (1994, s. 37) er det forskjell på tilknytningsatferd og tilknytning . Han viser til at små barn ovenfor mange voksne kan vise tilknytningsatferd, men at tilknytning i og for seg tar tid og skjer kun med de nærmeste. Slik Askland og Sataøen (2019, s. 61) legger det frem, ser Bowlby på dyaden som en «forutsetning for tilknytning» og legger til at en dyade er to enheter som blir sett på som en helhet. Med dette kan det for eksempel være en relasjon mellom mor og barn, men også ellers en fast voksen som barnet oppfatter som en «perosn som står i kontinuitet i samhandling» (Askland og Sataøen, 2019, s. 61). Når et barn etterhvert gjør seg erfaringer med personen, vil barnet lære seg mønsteret. På denne måten kan små barn danne seg flere slike dyader og skille mellom ulike personer. Slik Bowlby (1994, s. 37) legger det frem, har barn et «tydelig preferancehierarki» der de ulike tilknytningspersonene på mange måter kan skilles mellom primære og sekundære. En primær person står nærmere barnet enn en sekundær og om et barn selv kunne valgt, ville barnet naturlig valgt den primære. Når et barn kan sette tilknytningspersoner i et hierarki, ser Bowlby på dette som at

barnet er aktiv i dannelsesprosessen av relasjoner til ulike mennesker (Askland og Sataøen, 2019, s. 62).

Tholin (2013, s. 88) skriver blant annet om Nell Noddings som mente at begrepet omsorgsrelasjon handlet om at begge parter må bidra til relasjonen. Med andre ord mente Noddings at det både må være en giver og en mottaker av omsorgen i en relasjon og at det må ses i et større bilde der også forutsetninger og karakteristiske trekk har en betydning for omsorgsrelasjonen (Tholin, 2013, s. 88). Ifølge Abrahamsen (2015, s. 78) skrev at begrepet omsorg betyr «å ha noen i tankene» og mente at man som omsorgsperson må kunne møte barnas behov uten å være opptatt av sine egne. Slik Noddings tidligere nevnte, mente også Abrahamsen (2015, s. 78) at «omsorg utvikles og utveksles» og så på begrepet som et relasjonsbegrep. Innenfor tilknytningsprosessen trekker Bowlby (1994, s. 19) frem et av sine begreper han kaller trygg base. Bowlby forklarer begrepet med at den voksne skal kunne fungere som en trygg base for barnet. Barnet skal etterhvert kunne bevege seg ut i verden for å utforske, samtidig som barnet kan vende tilbake til omsorgspersonen når de trenger påfyll av for eksempel trøst, kjærlighet eller trygghet (Bowlby, 1994, s. 157). Begrepet «sikker base» kan slik Bowlby (1994, s. 156) legger det frem, trekke paralleller til hva Winnicott kaller holdende miljø. Begrepene er ikke helt det samme, men både «holdende miljø» og «sikker base» handler begge om den voksnes tilgjengelighet, slik at barnet kan føle seg sett, hørt og ivaretatt.

Winnicott var en objekt- teoretiker som snakket mye om hva som regnes som godt nok og god nok omsorg (Abrahamsen, 2015, s. 83). Han så på de nyfødte barna som barn uten følelse av seg selv, og mente at selve vokste frem de første leveårene. Slik Askland og Sataøen (2019, s. 56) skriver, mente Winnicott at barn må få internalisert en opplevelse av seg selv. Winnicott legger videre til at barn får internalisert en opplevelse av seg selv, når dem opplever seg selv og blir sett. Her trekkes speiling frem som essensielt og handler om at selv om ikke omsorgs merkes, kan den omsider i seg selv være god nok og skriver videre at en god nok omsorgsperson må kunne være emosjonelt tilgjengelig for å kunne ta imot alle barnets følelser. Når barn opplever en trygg og god omsorgsperson vil barnet etterhvert utvikle indre bilder (Abrahamsen, 2015, s. 35).

2.3 Overgangsobjekt

I overgangen fra hjemmet til barnehage har ofte barna i starten med seg et overgangsobjekt eller overgangsfenomen. Et overgangsobjekt kan være en tute, en kos, en bamse eller en annen leke som barna har med hjemmefra. Objektet skal hjelpe barnet og holde på det indre bilde av omsorgspersonen og blir ofte sett på som et bindingsobjekt, som binder sammen den ytre og indre verden (Röthle, 2015, s. 75). Winnicott brukte begrepet «det potensielle rommet» for å lette forstå den indre og ytre verden, og det vil være vanskelig for et barn å forstå at mor er «borte», men at hun kommer tilbake noen timer senere. På mange måter kan man se på «det potensielle rommet» som de mulighetene barnet har på å forstå «hva som en mulige handlinger i en bestemt situasjon» (Askland & Sataøen, 2019, s. 58).

Gjennom overgangsobjektet får barn utløp for frustrasjon og følelser og vil ofte ta i bruk sansene ved bruk av overgangsobjektet. Om barnet tar overgangsobjektet i munnen, stryker det langs kinnet eller holder det foran nesen for å lukte på det, er det ofte med på å «gjenskape en nærhet som barnet tidligere har opplevd med omsorgspersoner hjemme» (Abrahamsen, 2015, s. 141). Ifølge Winnicott er overgangsobjektet i seg selv av liten verdi om barnet ikke har kreativiteten til å bruke det i forbindelse med prosessen av å bli selvstendig (Abrahamsen, 2015, s. 141).

2.4 Foreldresamarbeid

I rammeplanen (2017, s. 33) står det blant annet at «*barnehagen skal i samarbeid med foreldre legge til rette for at barnet skal få en trygg og god start i barnehagen*». Videre står det at barnehagen skal «*legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene. Foreldresamarbeid skal skje både på individnivå og på gruppenivå, gjennom foreldreråd og samarbeidsutvalget*» (2017, s. 29). Som pedagog er foreldresamarbeid noe av den viktigste oppgaven (Glaser, 2013, s. 18). Hjemmet og barnehagen er barnets to arenaer som sammen utgjør en stor del av barnets liv. Barn merker på sine nære omsorgspersoner om de ikke har tillit og trivsel av å sende barnet sitt i barnehagen og utviklingen til barnet skjer også deretter (Glaser, 2013, s. 18).

Når barn skal gå fra hjemmet og over til å begynne i barnehagen skjer det en stor overgang. Det er viktig at det planlegges i forkant av barnets oppstart og at informasjon går begge veier

(Glaser, 2013, s. 78). Når første barnehagedag inntreffer ett nytt barnehageår, er det flere barnehager som velger å starte innkjøringsperioden i forkant. Det kan for mange barnehager være gunstig å gjøre barn og foreldre trygge før høsten for fult begynner og for å få til et godt samarbeid blir åpenhet og tillit viktig for tilvenningsperioden (Glaser, 2013, s. 78). Å skille lag med barnet eller foreldrene sine kan for flere i tilvenningsperioden være tungt. Det blir derfor viktig å se barn og foreldres behov og trygge dem slik at begge parter kan få en best mulig opplevelse av atskillelsen (Glaser, 2013, s. 79).

Rammeplanen (2017, s. 29) inneholder informasjon fra barnehageloven, og gir foreldre muligheten til å se deres rett til medvirkning i barnehagen. Medvirkning blir ifølge Bae (2006, s. 8) forstått som «å gjøre noe sammen som fører til noe». Tar vi utgangspunkt fra forståelsen til Berit Bae, skal barnehagen ta foreldre på alvor (Glaser, 2018, s. 25). Gjennom samtaler med foreldre er det ifølge Glaser (2013, s. 118) tillit som en «selv bærebjelken i en samarbeidsrelasjon». Hun legger til at det er svært viktig å framstå som tillitsvekkende ovenfor foreldre og trekker frem at det å være «åpen og ikke gå bak foreldrenes rygg» vil være med på å fremme tilliten. Selv om foreldre etterhvert i tilvenningsperioden trekker seg mer og mer bort, kan det være tillitsskapende å ta en kort telefon eller sende melding om hvordan barnet har det (Glaser, 2013, s. 120).

3. Metode

I denne delen av oppgaven vil jeg gå nærmere inn på hvilken metode jeg har valgt, samt hvordan jeg gikk fram for å skaffe informanter og prosessen videre rundt det. Gjennom en forskningsprosess er metode et redskap man tar i bruk og handler i stor grad om hvordan man henter inn informanter og hvordan det blir analysert (Dalland, 2020, s. 51). For å kunne svare best mulig på problemstillingen vil det derfor være viktig å tenke gjennom hva man skal undersøke og hva man ønsker å finne svaret på (Dalland, 2020, s. 51).

3.1 Valg av metode

Da jeg skulle velge problemstilling så jeg for meg å rette utgangspunktet mot en problemstilling jeg som kommende barnehagelærer kunne få utbytte av. Da min problemstilling handler om den pedagogiske lederen falt valget naturlig på den kvalitative forskningsmetoden, da denne ble mest aktuell for å kunne innhente data. Ved å ta i bruk kvalitativ metode vil jeg ved intervjuer få et tettere bilde på dataen som blir samlet inn da

kvalitativ metode går mer i dybden (Dalland, 2020, s. 55). Hensikten med dette er ifølge Dalland (2020, s. 54) at man får “meninger og opplevelser som ikke lar seg tallfeste eller måle”.

I analysedelen fokuserte jeg på de områdene som pekte seg ut som viktigst fra intervjuene og har derfor valgt å presentere funn gjennom kontekstuell dataorganisering. Jeg har delt analysedelen inn i fire deler, der hver del handler om et felles svar fra informantene. Jeg har valgt å skrive analysedelen på denne måten, da jeg mener det gjør det mer oversiktlig og lettere å se den røde tråden med tidligere teori som har blitt trukket fram. Slik Dalland (2020, s. 87) handler analyse om “å finne ut hva intervjuet forteller”.

3.2 Informanter

Ut fra den valgte problemstillingen falt valget naturlig på å intervju pedagogiske ledere på småbarnsavdeling, da de både jobber tett på de yngste barna, personal og foreldre. Jeg så det også som mest gunstig å intervju en pedagogisk leder, da man ofte kan få et mer utfyllende og faglig svar. Jeg valgte å intervju tre pedagoger og hadde et sterkt ønske om at de tre informantene skulle være fra tre ulike barnehager. Det ble tatt tre intervjuer fra tre ulike barnehager, der pedagogene hadde bakgrunn og erfaring fra tidligere av. De tre informantene har i gjennomsnitt jobbet med de yngste barna i 2 år og gjennom analysedelen refererer jeg til «informantene» i det jeg legger frem resultatene og drøfter i lys av teori.

3.3 Datainnsamling

I forkant av intervjuene, utarbeidet jeg et informasjonsskriv, samtykkeskjema og en intervjuguide. En intervjuguide er en hjelp som ifølge Dalland (2020, s. 83) skal kunne hjelpe deg til å lettere gjennomføre et intervju. I tillegg vil det å utarbeide en intervjuguide hjelpe på mental forberedelse og faglig forberedelse, noe jeg også merket underveis i prosessen av intervjuguiden (Dalland, 2020, s. 83). Da jeg gjennomførte tre intervjuene, brukte jeg sammen intervjuguide og stilte de samme spørsmålene til dem alle. Jeg hadde på forhånd bestemt meg for å ikke gi dem intervjuguiden, men kun gi dem tema og problemstilling i informasjons- og samtykkeskjemaet som ble levert ut på forhånd.

Alle intervjuene foregikk i de ulike barnehagene i arbeidstiden og samtykkeskjemaet ble gått igjennom og signert i forkant av intervjuet. Intervjuet startet med innledende spørsmål som er

lette å svare på for å gjøre informantene trygge, slik at de føler at spørsmålene er overkommelige og får en god opplevelse allerede fra start. Etterhvert ble spørsmålene i intervjuet mer rettet mot det faglige, samt tanker, meninger og erfaringer de har gjort seg som pedagogisk leder rundt det aktuelle temaet. Jeg passet på at jeg ikke hadde med noen “ja” og “nei” spørsmål, da jeg var bevisst på at jeg ønsket å få så fylldige svar som mulig fra de forskjellige informantene. Jeg tok derfor aktivt i bruk spørreord som utgangspunkt i intervjuguiden.

Under intervjuene var planen å notere med ark og papir, men byttet etter første intervju til notering på pc. Grunnen til at jeg valgte å gå over til pc var fordi jeg merket at det tok lenger tid å skrive for hånd, samt at fokuset mitt falt noe bort fra informanten da det kom til øyekontakt og fokusområdet. Etter hvert intervju satt jeg igjen og transkriberte intervjuet, da minnet av intervjuet er helt ferskt. Gjennom transkribering har man ifølge Dalland (2020, s. 95) en “mulighet til å gjenoppleve intervjuet”.

3.4 Feilkilder

En feilkilde man som intervjuer må være bevisst på er at informantene ikke har fått noen mulighet til å forberede seg på de ulike spørsmålene på forhånd. Dette kan da være med på å gjøre at informantene ikke svarer like fylldig eller har like mye, da de er nødt til å svare det de tenker. På denne måten er det ikke sikkert informanten kommer frem med alle tanker og meninger under intervjuet, så her kunne enkelte av svarene blitt mer utfyllende om intervjuguiden hadde gitt i forkant av intervjuet.

Gjennom intervjuet ble det ikke tatt opptak, noe som gjør at det ikke blir mulig og huske alt som ble sagt, og måten det ble sagt på. Selv om jeg hadde pc til å notere ned, er det ikke alt man klarer å få ned på ark ordrett slik informanten nevnte det. Gjennom intervjuet kan jeg oppfattet svarene feil, noe som kan være med å påvirke. I tillegg til dette spurte jeg ikke informantene tilleggsspørsmål, noe jeg i ettertid i transkribering ser jeg burde gjort, da også dette kan være med å påvirke funnene av datamaterialet. Slik Dalland (2020, s. 89) skriver, handler et intervju om å kunne «best mulig besvare det som opprinnelig skjedde».

3.5 Forskningsetikk

Ved å ta i bruk intervju som metode, er det enkelt hensyn jeg som forsker av prosjektet må ta for å ivareta informantene best mulig. Informantene skal være godt informert om prosjektet

og vite hva hensikten er, før de eventuelt ønsker å gi samtykke til å stille til intervju (Christoffersen & Johannessen, 2018, s. 45).

Det vil være viktig å få fram at jeg har taushetsplikt og at informantene vil bli anonymisert gjennom hele oppgaven, samt at jeg vil bruke standardisert språk for å sikre anonymitet. På forhånd av intervjuene vil jeg som tidligere nevnt gi informantene et skriv hvor de blir informert om at vedkommende har selvbestemmelsesrett over sin deltagelse og kan derfor trekke seg når som helst under prosjektperioden uten at det vil ha noen negativ konsekvens for informanten (Christoffersen & Johannessen, 2018, s. 42).

Dalland (2020, s. 57) skriver at intervjuet og kvaliteten på den informasjonen jeg får vil være påvirket av “forskerens personlighet, livserfaring og evnen til å oppnå kontakt med informanten”. Som forsker er jeg dermed med på å påvirke de resultatene og svarene jeg ender opp med, noe som ligger i bakhodet da jeg analyserte intervjumaterialene.

Gjennom forskning kommer jeg til å ta vare på så lite som mulig av informasjon om informantene. Opplysninger som blant annet navn på informantene, barnehage og kontaktinformasjon vil bli oppbevart til prosjektet er avsluttet. I tillegg til dette har UiS søkt om konsesjon fra personvernombudet slik at man har lov til å behandle og oppbevare slik informasjon. Når jeg nå oppbevarer slik informasjon har jeg brukt ulike lagringsenheter for å ikke ha alt intervjumateriale på samme sted som kontaktinformasjon til informantene.

4. Resultater

I denne delen av oppgaven vil jeg presentere funnene jeg har gjort. Analysen er delt inn i fire ulike deler hvor jeg i hovedsak trekker frem de mest sentrale funnene som var felles for de tre intervjuene.

4.1 Tilvenningsperioden

I intervjuene forteller informantene om tilvenningsperioden ved oppstart. På den ene siden forteller to av informantene at de gjennomfører tilvenningsperioden på samme måte. De forklarer at de har fem dager hvor foreldrene er med barnet i barnehagen. Her forteller de to informantene at de gradvis dag for dag trapper ned tidsrommet hvor foreldre og barn er

sammen og tilføyer at etterhvert som barnet viser mer trygghet, kan foreldrene trekke seg mer unna.

På den andre siden forteller den siste informanten at de har tre dagers tilvenningsperiode med foreldre og barn. Slik som de to andre informantene, legger også den siste informanten til at de gradvis gjennom dagene trapper ned tiden der foreldre og barn er sammen, og legger til videre til at om de ser at foreldrene på en naturlig måte kan trekke seg unna, så gjør de det.

Slik de tre informantene legger frem svarene i intervjuene, ser jeg det som positivt å kunne ha lav terskel for at foreldrene er tilstede så lenge det trengs, de dagene barnehagen har lagt til rette for tilvenningsperiode sammen med foreldre. Om man på en annen side ser at barnet fort finner seg til rette og har funnet trygghet hos primærkontakt, kan det være positivt om foreldrene trekker seg litt unna. Da kan det være med å gjøre det lettere for barnet å forstå at foreldrene kommer tilbake på et senere tidspunkt.

I intervjuene kommer det også frem av informantene at to av dem har besøksdager i barnehagen, slik at barna på forhånd kan komme sammen med foreldre å leke i barnehagen. Den siste informanten forteller at de i deres barnehage har lagt opp til hjemmebesøk i forkant av når barnet skal starte i barnehagen. Informanten forklarer at de går to voksne fra personalet hjem til barnet slik at de kan få bli kjent med barnet i trygge omgivelser, og legger til at de velger primærkontakt etter hjemmebesøket.

Slik jeg ser det, vil det på den ene siden være bra om barnet i forkant av oppstart har fått komme på besøk og blitt noe kjent med uteområdet eller inne. På den måten blir det ikke like mye nytt og utrygt å forholde seg til for barnet når de skal starte. På en annen side kan det å ha to fra personalet som kommer på hjemmebesøk i trygge omgivelser også være bra for barnet før oppstart. Slik jeg ser det er det kan det være flott om barnet får blitt kjent med omgivelsene, men om barnet får muligheten til å bli litt kjent med noen fra personalgruppen i forkant av oppstart, vil barnet slik jeg ser det fortere knytte relasjoner og etterhvert bli trygg både på personer og omgivelser.

Drøfting:

Slik det kommer frem har ikke alle barnehager lik tilvenningsperiode. Noen barnehager har enda fem dager tilvenning sammen med foreldre, mens for mange vil det være en tilvenningsperiode på tre dager, da det i Norge kun er tre dagers lønnet permisjon når barn

skal starte i barnehagen (Glaser, 2013, s. 79). I forkant av oppstart og tilvenningsperiode for barnet har noen barnehager valgt å legge til rette for besøk. Noen barnehager reiser på hjemmebesøk, slik at barnet kan få muligheten til å bli kjent med noen av de ansatte i trygge omgivelser. Dette virker som en god måte å trygge barnet på allerede før oppstart. Andre barnehager velger å la barnet sammen med foreldre komme på besøk i barnehagen, for å la barnet bli noe kjent og trygg med området, de andre barna og voksne, noe som også kan virke som en god måte å trygge barnet allerede før oppstarten i barnehagen.

4.2 Trygge voksne

Gjennom de tre intervjuene mine, kommer det tydelig frem at informantene er opptatt av voksenrollen og hva den har å si for barnets tilvenningsperiode. De nevner alle tre at de ved oppstart gir hvert barn en primærkontakt, slik at de er sikre på at barnet har en voksen som tar ekstra ansvar for å trygge barnet ved tilvenningsperioden.

Primærkontakt kan slik jeg ser det, være fornuftig for å kunne gjøre barnet trygge ved oppstart i barnehagen. Da har barnet en voksen som har ekstra ansvar for å være oppmerksom på at barnet har det godt og får dekket sine behov. Slik den ene informanten nevnte i intervjuet er det på samme tid viktig å ikke «overdrive kontakten med barnet». Slik jeg tolket det, kan det virke som informanten tenker at det å lese barnets signaler og tone seg inn er viktig for å være en trygg voksen.

Det kommer frem i alle tre intervjuene at informantene ønsker å være tilstede, vise inntoning, anerkjenne følelser, samt å leke med barnet for å skape trygghet hos barnet i tilvenningsperioden. Informantene legger til at de det å se barnet og lese signaler, samt å kunne møte barnets følelser har stor betydning når den voksne skal knytte relasjon med barnet. To av informantene trekker også frem «trygghetssirkelen» som en arbeidsmodell for å skape trygghet for barnet. Denne modellen tar utgangspunkt i Bowlbys «trygg base» begrep.

Slik jeg tolker informantenes svar, ønsker de å vise seg som trygge, gode voksne for barnet når barnet skal tilknytte seg nye voksne i tilvenningsperioden. De løfter frem viktigheten av omsorg og inntoning, noe som er viktig i tilknytning av relasjoner. Selv om ikke alle informantene nevnte trygghetssirkelen, tolket jeg ut fra svarene de kom med, at dem alle ønsker å være en trygg voksen som støtter og utfordrer barnet. Ut fra svarene til de tre informantene kan det virke som om de alle arbeider ut fra «trygghetssirkelen» i tilvenningen med nye barn. Selv om det for en av informantene

ikke ble nevnt, viser hun i svarene at de støtter barnets følelser og utforsking, og ønsker til en hver tid å se barnet og møte barnets følelser. Noe som kan trekke tydelige linjer med «trygghetssirkelen» som arbeidsmodell.

Drøfting

Det å kunne ha en primærkontakt når barnet skal begynne i barnehagen, er et resultat som sto sentralt for alle mine informanter. Slik jeg ser det, er det å ha en primærkontakt en trygghet både for barnet og foreldrene i tilvenningsperioden. Primærkontakten har et ekstra ansvar for å passe på at barnet får trygghet, nærhet og muligheten til å utforske. Ved å ha en primærkontakt til barnet, vil det også være mer oversiktlig og lettere å vite at barnet har blitt sett og hørt, samt vite hvordan barnet har det i barnehagen.

Slik jeg opplever personalets forståelse av trygghet og tilknytning, blir en primær omsorgsperson sett på som en forutsetning for at barnet skal kunne få en trygg tilknytning i barnehagen. Slik Bowlby (1994, s. 37) legger til, lager barn et hierarki der de tydelig velger ulike voksne til ulike preferanser. Ved at barn gjør dette, vet vi også ut fra Askland og sataøen (2019, s. 62) at barnet er i en dannelsesprosess av relasjoner.

I resultatene blir trygghetssirkelen nevnt i forbindelse med primærkontakten, som skal fungere som en støtte for trøst, omsorg og utforsking. Om de voksne arbeider etter trygghetssirkelen med kunnskap om Bowlbys «trygg base» begrep, vil det være lettere å vite hvordan man kan møte barnet og tilrettelegge for trygg tilknytning og tilvenning allerede fra start.

4.3 Overgangsobjekt

Gjennom de tre intervjuene, trakk alle tre informantene frem overgangsobjekt som en viktig del ved tilvenningsperioden, og legger frem eksempler på overgangsobjekt som tutt, kos, bamse og leke. To av informantene forteller i intervjuet at de i starten lar overgangsobjektet som tutt og kos være åpent og tilgjengelig for barnet hele tiden. De to informantene legger til at etterhvert som de ser at barn i tilvenningsperioden er blitt tryggere, kan de begynne å legge overgangsobjektet til sides i ulike situasjoner. Den ene informanten svarte videre i intervjuet at om hun ser at barnet etterhvert leker, kan hun komme på å spørre barnet om å legge tuten og kosen tilbake i hyllen og legger til eksempelet; «nå ser jeg at bamsen kan sitte i hyllen igjen».

Ut fra det de to informantenes svar, virker det som om måten de arbeider med overgangsobjekt fungerer godt. At barnet etterhvert selv klarer og velger bort overgangsobjektet og kan utforske og leke, viser til at barnet kjenner trygghet. Den ene informanten som la til at hun til tider kan si til barnet «nå ser jeg at bamsen kan sitte i hyllen» og legge til at hun spør barnet, forteller meg at hun har forståelse og kunnskap om at man ikke bare skal gå og nappe overgangsobjektet fra barnet, selv om det for oss kan se ut som om barnet ikke har behov for det lenger. Om man tar bort overgangsobjektet uten barnets bekreftelse, vil det være det samme som å rive bort det indre bilde av omsorgspersonen, som barnet har knyttet til objektet.

I motsetning til de to informantene som svarte omtrent det samme når det kom til overgangsobjektet, svarte den siste informanten at de i deres barnehage var mer opptatt av å bruke «huset mitt» som en erstatning til overgangsobjektet. Slik jeg forsto det ut fra svaret til informanten, var «huset mitt» en A4 side formet som et hus, med bilder av familie. Dette skulle være en positiv erstatning fra tutt og kos, da barna kan fysisk se på bilder av mor, far og andre omsorgspersoner

Selv om tanken på å ha et fysisk bilde på mange måter er god, vil det ikke kunne erstatte det fysiske overgangsobjektet, som knytter sammen indre og ytre verden. Barn bruker hele seg til å ta inn over seg alle følelser knyttet til en ellers utrygg tid i oppstart i barnehagen og da kan et fysisk overgangsobjekt være med å hjelpe barnet å ta inn følelsene. De stryker kanskje kosekluten i ansiktet, lukter på bamsen og danner på denne måten indre bilder som lettere kan skape trygghet for barnet.

Drøfting

De tre informantene har alle kjennskap til overgangsobjekt, og slik jeg opplevde informantene er de alle klar over hva overgangsobjektet har å si for små barn. At to av informantene svarer at de aktivt lar barna ta i bruk sitt overgangsobjekt i starten, til de føler seg mer trygge. Dette er slik Winnicott (Röthle, 2015, s. 75) sier viktig, slik at barnet klarer å holde på det indre bildet av sine omsorgspersoner som er knyttet til overgangsobjektet.

Gjennom resultatene kom det også frem at den ene barnehagen arbeidet med overgangsobjektet på en litt annen måte en de to andre. Bruken av overgangsobjekt var slik

jeg tolket det begrenset til «huset mitt» der de i større grad ønsket at barna skulle få muligheten til å se bilder av sine nære omsorgspersoner. Det kan tenkes at hensikten med dette er å la de indre bildene få samsvar med de ytre, slik at barnet har muligheten til å fysisk «se» sine omsorgspersoner. Slik vi vet fra teori har overgangsobjekter som tutt og kos en sterk betydning både for at barnet skal kunne forstå den indre og ytre verden (Askland og Sataøen, 2019, s. 57) , samt at objekter som tutt og kos i større grad knytter sammen hjemmet og barnehagen (Röthle, 2015, s. 75).

4.4 Foreldresamarbeid

Informantene legger alle vekt på at de ønsker et tett og godt samarbeid med foreldre.

Informanten legger til at de ved oppstart før barnet skal starte i barnehagen har de alle tre det de kaller for «oppstarts samtaler» der de gjerne ønsker å høre hva forventinger foreldrene har til barnehagen, samt at dem som pedagogiske ledere har muligheten til å legge frem hvilke forventinger dem har i forhold til foreldresamarbeid og for å kunne gi foreldrene annen viktig informasjon ved oppstart.

Slik jeg tolker informantenes svar, virker det som om oppstarts samtalen er en gjenganger i de fleste barnehager, og foregår omtrent på samme vis felles for alle. Slik jeg ser det ut fra demmes svar, kan det være både viktig og godt for begge parter å ha en samtale for å lettere kunne få til et godt foreldresamarbeid. På denne måten får foreldrene medvirke og gjerne kommet frem med sine tanker og ønsker for at barnet skal få det best mulig ved oppstart.

Ved foreldresamarbeid svarer to av informantene at det også er viktig å gi foreldrene innsikt i barnets hverdag. En av dem tilføyer at de bruker en app som heter «transponder», mens en av de to siste informantene tilføyer at de bruker «kidplan». Disse appene er slik informantene legger det frem; «en enklere måte for foreldrene å få innsikt og info om sitt eget barn».

Slik jeg har forstått det ut fra informantenes svar, har det blitt mer normalt å trekke inn det digitale i forbindelse med foreldresamarbeid. De ansatte bruker apper til å legge inn alt av informasjon som foreldrene måtte ønske. Slik jeg ser det er dette både et godt tilbud til foreldre og kan være med på å trygge foreldre spesielt i det barnet skal begynne i barnehagen.

Drøfting

Hvordan de ansatte samarbeider med foreldre, videreformidler informasjon og skaper trygghet og relasjon spiller en rolle i tilvenningsperioden, ved overgang fra hjem til barnehage.

Gjennom resultater, legger de ansatte slik jeg ser det, vekt på at «*trygge voksne, skaper trygge barn*». Slik det kommer frem er personalet opptatt av at foreldrene skal få være delaktige i barnets hverdag i barnehagen. De legger til at de har apper hvor foreldrene aktivt kan få informasjon, meldinger og bilder av deres barn. På denne måten vil foreldrene lettere kunne få innsyn i hvordan barnet deres har det i barnehagen. Slik jeg ser det, er dette en fin måte lettere kunne samarbeide med foreldre på og gi foreldre både innsikt og medvirkning. Slik det også står i rammeplanen (2017, s 29) skal barnehagen sørge for å «*ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid*».

Slik det også står i rammeplanen (2017, s. 29) skal barnehagen kunne legge til rette for «*foreldresamarbeid og god dialog*». Videre i rammeplanen (2017, s. 33) står det at «*barnehagen skal i samarbeid med foreldre legge til rette for at barnet skal få en trygg og god start i barnehagen*». Ved godt samarbeid og tett oppfølging gjennom den første tiden skal barnet kunne oppleve tilhørighet og trygghet.

5. Oppsummerende drøfting

I denne delen av oppgaven skal jeg drøfte funnene fra intervjuene i lys av problemstillingen min. Jeg har valgt å drøfte hvert funn under hvert av de fire del resultatene, men velger også å komme med en oppsummerende drøfting. Resultatene er valgt ut etter hva som kan besvare min problemstilling på best mulig måte, som er “*Hvordan arbeider pedagogiske ledere med å tilrettelegge for en trygg tilvenning for de yngste barna i barnehagen?*”.

I forrige kapittel ser vi tydelig at det er fire sentrale faktorer som de tre informantene trekker frem som viktige i tilrettelegging for en trygg tilvenning for de yngste barna. Informantene nevner tydelig alle tre at det kan være gunstig å komme på hjembesøk eller la barn og foreldre komme til barnehagen i forkant av oppstart, slik som også Drugli (2017, s. 136) nevner med prosjektet «lekestue». Pedagogene mener videre at det å komme på besøk kan være med på å gjøre tilvenningsperioden litt lettere, slik Drugli (2017, s. 136) også nevner da barnet er mer fortrolig til plassen eller noen litt kjente ansikter.

Informantene nevner også primærkontakt som sentralt som en faktor for tilrettelegging av en trygg tilvenning. Ved å ha en primærkontakt til nye barn ved oppstart i barnehagen, sørger man for at barnet har en voksen som ser barnet og tar seg tid til å knytte relasjon. En av informantene begrunner arbeid med primærkontakt opp mot trygghets sirkelen, som Bowlby (1994, s. 156) trekker frem som «sikker base». Informantene legger til at trygghet skapes gjennom relasjoner og slik jeg tolket svarene kom det tydelig frem i intervjuene at det er viktig at den voksne på en god måte toner seg inn på barnet i tilvenningsperioden. Barn vil av natur være skeptiske og kjenne på utrygghet da de aller helst vil være med sine nærmeste omsorgspersoner. Slik vi også vet, vil et barn kunne vise tilknytningsatferd ovenfor mange, men tilknytning vil slik Askland og Sataøen (2019, s. 61) legger det frem, både ta tid og kun skje med de nærmeste. Om barnet får en primærkontakt i tilvenningsperioden, vil kanskje barnet lettere knytte et nært bånd og kjenne trygghet og omsorg.

Som tidligere nevnt kommer der også frem i resultatene, at overgangsobjekt står sentralt for tilrettelegging av en trygg tilvenningsperiode for barnet. Selv om de tre informantene ikke helt likt på arbeid med overgangsobjekt i tilvenningsperioden. Slik jeg tolket ønsker de tre informantene det beste for barnet i tilvenningen når de nære omsorgspersonene er borte. To av informantene svarte at de i deres barnehager aktivt tar i bruk tutt og kos som overgangsobjekt, mens den ene informanten svarte at de brukte «huset mitt». Denne formen for overgangsobjekt var slik jeg tolket det er hus med bilder av mor, far og andre nære omsorgspersoner for barnet.

Slik jeg ser det, er det viktig for barnet å kunne holde på de indre bildene av sine omsorgspersoner. Barn bruker sansene i større grad aktivt enn man gjør som voksne. Dermed kan det være lettere for barnet med et objekt som er tatt med hjemmefra. På denne måten kan barnet både kjenne, smake og ikke minst lukte. Ofte kan man se at barnet i sårbare situasjoner har kosen helt oppi ansiktet, noe som kan tenkes at de kanskje kjenner lukten av mor eller far. Slik overgangsobjekt blir brukt er slik Abrahamsen (2015, s. 141) sier kanskje en måte for barn å gjenskape en tidligere opplevelse med omsorgspersoner hjemme.

I forbindelse med foreldresamarbeid ble det nevnt av en av informantene at tillit er noe hun mente var viktig, for at samarbeide skulle fungere. Informantene nevner blant annet at de fleste forleder ønsker innsikt i barnet hverdag. Her la en av informantene til at de i tilvenningsperioden er flinke på å sende meldinger eller ringe for å fortelle at barnet har det

godt. Det å ta en telefon eller sende en melding vil slik Glaser (2013, s. 121) legger det frem være tillitsskapende for foreldre. Tillit var også et av punktene den ene informanten svarte i forbindelse med spørsmål om foreldresamarbeid.

Til slutt kom det frem i resultatene at foreldresamarbeid er viktig i tilrettelegging av en trygg tilvenning for de yngste barna i tilvenningsperioden. En av informantene begrunnet dette med at om barna ser at foreldrene har et godt forhold til de voksne i barnehagen, vil det være lettere for barna å tilknytte seg voksne. Videre la informanten til at «trygge voksne, gir trygge barn». Slik jeg ser det er det viktig å kunne ha et godt samarbeid med foreldre, for å få til en god tilvenningsperiode for barnet. Dette gjelder både i starten når foreldrene er tilstede, men også i perioden etter, da de aller fleste barn ikke klarer å gjøre seg trygge på tre til fem dager. Slik Glaser (2013, s. 18) også nevner, er foreldresamarbeid noe av det viktigste som pedagog. Videre legger Glaser (2013, s. 78) til at informasjon og planlegging i forkant av oppstart og i tilvenningsperioden er viktig for at tilvenningsperioden skal kunne være best mulig også for barnet. Informantene svarere i intervjuene at oppstarts samtale er noe de alle tre tar i bruk i forkant av tilvenningsperioden. Slik jeg ser det er en slik samtale nyttig for å skape en relasjon til foreldrene, trygge dem og å kunne kommunisere.

6. Avslutning

Gjennom oppgaven har jeg har fokus på problemstillingen «*Hvordan arbeider pedagogiske ledere med å tilrettelegge for en trygg tilvenning for de yngste barna i barnehagen?*». Problemstillingen har gjennom analyse og drøfting av de tre intervjuene, blitt besvart i lys av teori. Alle informantene trakk fram tilvenning hvor man besøker blir noe kjent med barnet på forhånd, vil være med på å trygge barnet ved tilvenning. Videre trakk informantene overgangsobjekt og trygge voksne som en viktig og sentral del av tilrettelegging av en trygg tilvenning for de yngste barna. Her mener dem at man skal kunne være en viktig støtte for at barnet skal kunne tilknytte seg nye relasjoner, samt kunne utforske. Videre mener dem at det kan være fint for barnet å ha overgangsobjektet sitt som en støtte den første tiden i barnehagen, for å holde på de indre bildene. Ifølge informantene må man også arbeide tett med foreldresamarbeid, noe de legger vekt på er viktig.

Det jeg kom frem til etter å ha skrevet oppgaven er viktigheten av pedagogens rolle. Slik jeg har tolket svarene fra informantene, drøftet og sett i lys av teori, ser jeg at det er flere faktorer

som spiller inn for å tilrettelegge for en trygg tilvenning for de yngste barna. At de voksne fungerer som en trygg base og en trygg havn, vil slik jeg ser det være viktig for at barnet skal kunne kjenne trygghet i tilknytning av relasjoner med de voksne, men også trygghet for utforsking. Overgangsobjektet kan variere fra barn til barn og fra barnehage til barnehage, men som kommende pedagog vil jeg se på overgangsobjekt i form av tute eller en kos som en nødvendighet for trygghet for barnet. I tillegg kom jeg frem til at det kan være bra å få til besøk i forkant, da dette vil være med på å skape trygghet, samt et godt foreldresamarbeid.

7. Litteraturliste

- Abrahamsen, G. (2015). En god start i barnehagen- toleranse for avskjed i tårer og tid til det nødvendige. I M. Röhle (Red.), *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger* (2. Utg., s. 69-84). Cappelen Damm.
- Abrahamsen, G. (2018). *Tilknytningsbaserte barnehager*. (1utg.). Universitetsforlaget.
- Askland, L. & Sataøen, S. O. (2019). *Utviklingspsykologiske perspektiver på barns oppvekst*. (4.utg., 2. 37-94). Gyldendal.
- Bowlby, J. (1994). En sikker base; *tilknytningsteoriens kliniske anvendelser*. Det lille forlag.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7.utg.). Gyldendal forlag.
- Drugli, M. B. (2017). *Liten i barnehagen*. (4.utg.) Cappelen Damm Akademiske.
- Drugli, M. B. & Osnøien, R. (2013). *Vanskelige foreldresamtaler- gode dialoger*. (1utg.). Cappelen Damm.
- Glaser, V. (2016). *Foreldresamarbeid- Barnehagen i et mangfoldig samfunn*. (1utg.). Universitetsforlaget.
- Johnsen, S, S. (2023, 1. Mars). *Flere ett- åringer i barnehage*. Statistisk sentralbyrå.
<https://www.ssb.no/utdanning/barnehager/statistikk/barnehager/artikler/flere-ett-aringer-i-barnehage>
- Kunnskapsdepartementet (2017.). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir.
- Løkken, G. (2015). Toddleren som kroppssubjekt. I M. Röhle (Red.), *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger* (2.utg., s. 31-44). Cappelen Damm.
- Regjeringen (2020) *Ny barnehagelov- til barnets beste*. Hentet 3. Januar 2024 fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2020-14/id2788399/?ch=22>
- Sølvik, M. R. (2017, 15. august). *Kvifor er eit godt samarbeid mellom barnehage og heim viktig?- Foreldresamarbeid i barnehagen*. Hentet 3. Januar 2024 fra

<https://www.uis.no/nb/laringsmiljosenteret/forskning/kvifor-er-eit-godt-samarbeid-mellom-barnehage-og-heim-viktig#/>

Tholin, K. R. (2013). Omsorg i barnehagen. Fagbokforlaget.

8. Vedlegg

Informasjons- og samtykkeskjema

Vil du bli intervjuet til en bacheloroppgave om barnehagelærerens rolle i tilvenningsperioden for de minste barna?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å finne ut mer om hvordan barnehagelærere jobber med de yngste barnas tilvenningsperiode ved oppstart i barnehagen.

I dette skrevet gis du informasjon om prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Målet med oppgaven er å finne ut mer om hvordan man som barnehagelærer bør arbeide med og legge til rette for en trygg tilvenningsperiode for de yngste barna. Problemstillingen for oppgaven min er «Hvordan arbeider barnehagelærere med å tilrettelegge for en trygg tilvenning i barnehagen?». Jeg skal bruke intervju i min bacheloroppgave.

Intervjuet vil vare omtrent 45 minutter. Informasjonen som innhentes under intervjuet vil analyseres og skape grunnlaget for videre arbeid mot en bacheloroppgave.

I intervjuet ønsker jeg å spørre deg om følgende tema:

- Bakgrunn
- Tilvenning
- Tilknytning
- Foreldresamarbeid

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta pga. din stilling som pedagogisk leder på småbarnsavdeling.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at du er med på ett intervju. Intervjuet vil vare i maks 1 time. Intervjuet vil ta for seg spørsmål om dine tanker som barnehagelærer.

Jeg tenker å ha med data/notatbok slik jeg kan ta notater fra intervjuet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Det vil kun være meg som har tilgang til dine privatopplysninger. Informasjonen du gir i intervjuet vil bli anonymisert og delt med veileder og i selve bacheloroppgaven.
- Navn og kontaktopplysningene dine vil bli lagret på min datamaskin, og vil bli slettet etter at prosjektet er avsluttet.

Intervjudeltakerne vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjonen.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 04.05.2024. Ved prosjektslutt vil alle personopplysninger slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Stavanger, Institutt for barnehagelærerutdanning, ved student Rebekka Pettersen
- Email: Rebekkap@lyse.net

Med vennlig hilsen,

Rebekka Pettersen

Intervjuguide

Problemstilling for oppgaven: «Hvordan arbeider barnehagelærere med å tilrettelegge for en trygg tilvenning i barnehagen?»

Bakgrunn:

- Hvor lenge har du jobbet som barnehagelærer?
- Hvor lenge har du jobbet/arbeidet med de yngste barna?

Tilvenning:

- Hva legger du i begrepet tilvenning?
- Hvordan arbeider du/dere med tilvenning på avdelingen?
  - o Er det spesifikke ting dere gjør som har fokus på tilvenning og tilknytning?
- Hva tenker du skal til for å skape trygghet i tilvenningen for små barn?

Tilknytning:

- Hva legger du i ordet barns tilknytning?
- Hvordan arbeider dere med tilknytning til barna?
- Hva har du fokus på når du skal knytte relasjon med barn?
- Hvordan tenker du at de ansatte på avdelingen kan vise barnet trygghet og omsorg?
- Hva tenker du er viktig i møte med små barn?
- Hvordan arbeider dere med tematikken blant personalet på avdelingen?

Overgang:

- Hvordan kan du/dere gjøre overgangen fra hjem til barnehage best mulig for barnet?
- Har du kjennskap til begrepet overgangsobjekt, og hva legger du i begrepet?
- Hvilke tanker har du/dere til bruk av overgangsobjekt i barnehagen?

Foreldresamarbeid:

- Hva tenker du er viktig med tanke på foreldresamarbeid i forbindelse med tilvenningsperioden?

Avsluttende spørsmål:

- Er det ellers noe du ønsker å si, som du føler er viktig?
- Har du andre faktorer du mener er påvirkende i arbeid med en trygg tilvenningsperiode for de yngste barna?

Etter intervjuet skal jeg tenke gjennom:

- Hvordan jeg ble mottatt
- Hvordan var stemningen før, under og etter samtalen?
- Hvordan ble det avsluttet? Var det informasjon som kunne vært viktig, som kom frem i det vi tok farvel?
- Var det faktorer rundt som påvirket intervjuet? Eks; avbrytelser
- Fikk jeg notert alt av betydning?